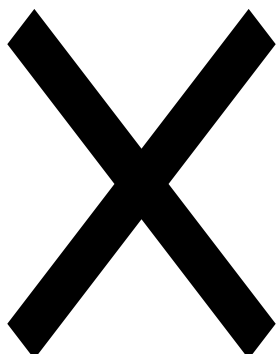

DEMETRU IORDANA
SRIITOR ANTICOMUNIST, REDIVIVUS!

Viața și activitatea scriitorului slătinean Demetru Iordana (pe numele său adevărat - Dumitru P. Dumitrescu) n-au fost cunoscute de opinia publică națională și nici de cea a județului Slatina, din cauză că au fost bine ascunse și înainte de Revoluție, dar și după 1989.

Abia în anul de grație 2015, un moldovean din Văratecul județului Suceava, istoricul literar Nicolae Scurtu, în prestigioasa revistă Memoria Oltului și Romanaților, condusă de profesorul oltean Ion Tâlvănoiu, desferecă (metaforic vorbind) zăvoarele etanș încuiate ale unui seif spiritual, în care au zăcut decenii întregi documente și dovezi revelatoare despre creația și personalitatea acestui scriitor născut și nu făcut „care a fost evitat și neglijat cu o premeditare condamabilă” de culturicii vremurilor de ieri și de azi, așa cum ne spune Nicolae Scurtu, dar și Vlad Iovu, slătineanul nostru, căruia Demetru Iordana i-a împărtășit multe dintre gândurile și frământările sale. Mai mult decât atât, Vlad Iovu ne-a pus la dispoziție o serie de documente originale, din corespondența pe care scriitorul nostru anticomunist o purta cu Tudor Arghezi și cu Perpessicius.

Unele dintre scrisorile fiului lui Perpessicius (P. P. Panaitescu) se adresează chiar lui Vlad Iovu, urmașul marelui critic și literat dorind să refacă integral colecția de scrisori ale tatălui său, care erau - în fapt - răspunsuri la scrisorile scriitorului nostru slătinean.

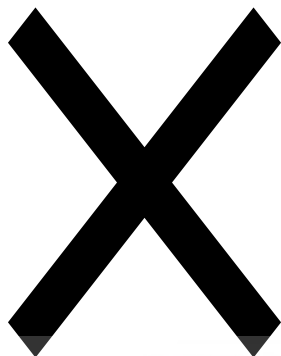
Demetru Iordana s-a născut la 29 martie, anul de grație 1918. A absolvit Liceul „Radu Greceanu”, din Slatina, acolo unde i-a avut ca mentori pe distinșii profesori Traian Biju și Gheorghe Vasile Botez (acesta din urmă fiind, la un moment dat, și secretarul lui Nicolae Iorga). Urmează, apoi, cursurile Facultății de Litere din București, pe care nu le finalizează.

La îndemnul lui Gheorghe Vasile Botez (profesor într-o limbă românească, el însuși fiind constrâns de comuniști să renunțe, într-un fel sau altul, la unele principii aristocratice și profesionale), „citește și recitește capodoperele literaturii naționale și universale, formându-și astfel o temeinică și bogată cultură umanistă” (Nicolae Scurtu - Memoria Oltului și Romanaților, nr. 10 [44] octombrie, 2015). Începe să scrie în adolescență, iar în anul 1943, la recomandarea lui Perpessicius și a lui Șerban Cioculescu, debutează în volum cu romanul „Fata doctorului Ambrozie”, carte închinată mamei sale, Iordana (Nicolae Scurtu, Memoria Oltului și Romanaților, Nr. 10 [44], Octombrie, 2015).

Romanul a avut succes în epocă, impunându-l pe Demetru Iordana ca pe un prozator veritabil, în spațiul nostru oltenesc. Are parte de o cronică generoasă semnată de însuși Perpessicius, în ziarul Acțiunea, din ziua de 31 iulie 1943, marele critic conchizând: „Fata doctorului Ambrozie constituie unul din prestigioasele debuturi epice ale anilor din urmă”. Romanul „Fata doctorului Ambrozie” este - din păcate - singura carte pe care a reușit Demetru Iordana s-o publice. Perpessicius a avut

un rol determinant în destinul literar al lui Demetru Iordana, destin oprit ceva mai târziu de tăvălugul comunist și de organele de represiune ale acestui sistem odios.

De altfel, în literatura sa epistolară, bogată, incitantă și valoroasă (poate chiar mai valoroasă decât însuși romanul de față), Demetru Iordana atacă direct regimul bolșevic, într-o perioadă în care Sadoveanu, Călinescu, înșiși Șerban Cioculescu, Cezar Petrescu, dar și alți „Ceahlăi” ai literaturii românești se supun cumiți „secerii și ciocanului”, impuse prin violență și crimă. Piesele de teatru scrise de Demetru Iordana devin „periculoase și retrograde”, iar el, un veritabil „dușman al poporului”.

INDEPENDENTA

La 30 octombrie 1958, Demetru Iordana este arestat pentru „uneltire contra ordinii sociale”, trecând prin închisorile de la Ocnele Mari, Jilava, Aiud și Ostrov. Este eliberat la 30 iulie 1964, iar în anul 1979 moare misterios, în Slatina, călcat de o furgonetă chiar pe trecerea de pietoni, în timp ce se întorcea de la un magazin, de unde procurase lapte pentru copiii săi. A lăsat posterității peste 80 de epistole adresate lui Perpessicius și Cioculescu, multe icoane creștine, pictate de el cu mult har și credință, dar și o seamă de nuvele (unele publicate în ziarele timpului), precum și manuscrise de poezie, recuperate parțial de slătineanul Vlad Iovu, un prieten de suflet al scriitorului. Dacă ar fi să vorbim despre concepția lui Demetru Iordana despre lume, viață și artă, trebuie - neapărat - să-i citim epistolele către Perpessicius. Într-una dintre acestea, datând de la 12 august 1943, Demetru Iordana scria: „Sunt hotărât să nu fac artă pentru artă, ci artă pentru adevăr și, în intenția aceasta, cunoașterea are un preț îndoit.

Prin artă, eu vreau să cunosc viața și omul. Atributul artei are un scop înalt, acela de a lărgi conștiința de sine a omului. (...)” (Memoria Oltului, nr. 20 - 2013.) Simțind orizonturile roșii și lumina de la Răsărit, care planau fatidic asupra spațiului nostru mioritic, Demetru Iordana (în aceeași scrisoare către Perpessicius) nu se sfiște să spună: „S-ar putea, de asemenea, să ratez totul și, prin forța împrejurărilor, să ajung un paria al societății, de mâine. Iar nu prea mă înspăimântă. Căci am convingerea și certitudinea că, dacă în existența aceasta nu-mi este dat să reușesc, voi reuși, într-o alta, când voi reveni pe pământ, ca să ne continuăm evoluția”. Din păcate, optimismul lui Demetru Iordana a fost repede călcat în picioare de către comuniști. Și asta deoarece cenzura de tip stalinist pătrunsese în toate ungherele societății. Iată ce-i scrie lui Perpessicius, la 1 septembrie 1945, cu referire la o piesă de teatru pe care tocmai o lansase pe piață și care trebuia avizată de un comitet literar numit la ordinul Partidului Comunist: „Și cine credeți că alcătuiește acest comitet? Domnul Botez, domnul Bărbulescu (profesor de română) și doamna Desvalde!, profesoară de română, trei inși care, culmea ironiei, vor juca ei însuși în piesă (și-au ales chiar rolurile!). Cum s-ar zice, am trimis oaia în gura lupului. De referatul lor va depinde aprobarea piesei! Ca să vedeți cum procedează acești domni „tovarăși”, când se decid, până la urmă, să facă o treabă. (...) Totuși,

obstacolele n-au dispărut. Aceste trei personaje ale Comitetului, sub presiunea și din teama a ceea ce eu numesc «fantoma roșie» (expresie care va fi titlul uneia dintre comediile în fond), mă presează, la rândul lor, să fac «unele» modificări ale piesei, în sensul de a introduce în ea ceva mai multă tinctură marxistă, «altminteri» se tem că nu voi avea prea multe șanse de a o vedea reprezentată. Eu le-am spus: Perfect! Să punem unul dintre personaje să citească tot capitolul lui Karl Marx și, în felul acesta, vom rezolva dificultățile dintr-o lovitură de... teatru.

Va trebui, ce naiba să-i fac?, să «introduc» ce vor ei ca să meargă. Dintre toți doar domnul Botez mi-a sugerat inteligente modificări în legătură, mai ales, cu tehnica teatrală a piesei și cu angrenajul de modificări psihologice ale personajelor”.

Despre propriul naționalism, ca și despre cel al lui Eminescu, Demetru Iordana a scris încă din noiembrie 1946, într-o scrisoare adresată aceluiași Perpessicius: „Naționalismul lui Eminescu este atât de sincer, încât depășește orice cadru epocal și e valabil pentru toate epocile.

Nu știu dacă trebuie să ne mai așteptăm, în urma alegerilor din America, în care victoria a fost obținută de republicani. Eu am, totuși, încrederea în oameni și sper că, până la urmă, se va ajunge la un compromis echitabil. Altminteri, trebuie să devenim pesimiști”. În acel sistem concentraționar, Demetru Iordana (cel care trecuse deja prin fioroasele închisori comuniste) a continuat să vorbească unei națiuni înnoptate. Cenzurat, blamat și persecutat pentru infrațiunea de a fi rostogolit o oglindă uriașă în fața obrazului buhăit al sistemului bolșevic, Demetru Iordana a crezut până la sfârșit în evoluția poporului român și a murit nutrind speranța că, măcar în Rai, nu vor mai exista securiști și cenzură. Alături de Pan Vizirescu (alt slătinean fabulos), Demetru Iordana a reprezentat, prin arta, morala și suferința sa, un izvor de apă cristalină, într-o mocirlă națională care a fost comunismul, cu toate fărâdelegile acestui sistem odios!

**BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „ION MINULESCU”
SLATINA. LANSARE DE CARTE: „FATA DOCTORULUI AMBROZIE”**

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Vineri, 18 noiembrie 2016, în foaierea Bibliotecii „Ion Minulescu” din Slatina, a fost lansată cartea „Fata doctorului Ambrozie”, scrisă, în anul 1943, de scriitorul slătinean Demetru Iordana. Acest roman psihologic, care - în epocă - a avut un succes fulminant, după cum a spus Perpessicius, cel care a semnat atunci și prefața volumului, a fost de curând reeditat, la inițiativa lui Vlad (Ducu) Iovu, prieten al autorului, și sub auspiciile Asociației Ecologia Bunului-Simț, condusă de subsemnatul.

La eveniment au participat cetățeni ai Slatinei, personalități culturale și politice locale, oameni de cultură din Rm. Vâlcea, Craiova și București. A fost prezent, de asemenea, George Stanca, jurnalist, publicist, scriitor. Și-au dat concursul artiștii Ion Crețeanu (cântări din vatra satului), Cornel Popescu (caval), alături de Cristian Ciomu, Jazz Opus 1,61 - Craiova, precum și formația Quartet Band Slatina, alcătuită din Emilia Duță, Doru Duță, Denisa Silinescu și Marius Fieraru.

A fost o seară de suflet dedicată unui mare scriitor slătinean, uitat pe nedrept în colbul istoriei, un slătinean care a suferit rigorile Securității comuniste și a închisorilor de la Jilava, Aiud, Ostrov și Ocnele Mari, înșchisori din care a ieșit mutilat fizic, dar cu o tărie morală impresionantă.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*